Egilsstaðir 1, Egilsstaðir Múlaþing

Úttektarskýrsla minjavarðar

Þuríður Elísa Harðardóttir
2023

Minjastofnun Íslands
The Cultural Heritage Agency of Iceland

Höfundur
Þuríður Elísa Harðardóttir

Ljósmyndir
Þuríður Elísa Harðardóttir

Ljósmynd á forsíðu
Horft til suðvesturs.

© 2023
Minjastofnun Íslands

Öll réttindi áskilin

Minjastofnun Ísland
Suðurgata 39
101 Reykjavík
Iceland
(354) 570 13 00

postur@minjastofnun.is
www.minjastofnun.is

Efnisyfirlit

1. Aðdragandi vettvangsferðar 4

2. Niðurstöður 4

3. Heimildaskrá 5

Grunnupplýsingar

Verkefnanúmer Minjastofnunar Íslands:
3167

Tilgangur úttektar:
Fyrirhugaðar byggingarframkvæmdir

Staðsetning:
Egilsstaðir 1, Egilsstöðum

Dagsetning vettvangsferðar:
27. nóvember 2023

1. Aðdragandi vettvangsferðar

Minjastofnun Íslands barst ofangreint svæði til umsagnar. Þar sem ekki liggur fyrir staðfest skráning fornleifa, húsa og mannvirkja innan svæðisins kynnti minjavörður sér fyrirliggjandi svæði til að leggja mat á það hvort kalla þyrfti eftir frekari gögnum. Óheimilt er að veita leyfi til framkvæmda eða afgreiða aðal- eða deiliskipulag án undanfarandi skráningar fornleifa, húsa og mannvirkja sbr. 16. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012.

Á lóðinni er fyrirhugað er að reisa frístundarhús á einni hæð með innbyggðum bílskúr. Egilsstaðir voru með betri býlum hér fyrr á öldum en verður stórbýli á 20. öldinni. Á Egilsstöðum var einnig þingstaður hins forna Vallnahrepps allt fram yfir 1700. Gamla bæjarstæði Egilsstaðarbæjarins var vestan við gamla gistihúsið þar sem nú er garður, um 30m frá mörkum fyrirhugaðs byggingarreits. Í fyrirliggjandi skráningu er nefnd tóft SM24:035 þar sem talið er að hafi verið fjárhús. Staðsetning þess er talin hafi verið á milli húss Jóns Egils Sveinssonar og Mögnu Gunnarsdóttur og húss Gunnars Jónssonar og Vigdísar Sveinbjörnsdóttur. Staðsetning tóftarinnar liggur ekki nákvæmlega fyrir. Engin ummerki sjást um minjar á yfirborði en lóðin og byggingarreiturinn eru innan gamla heimatúns Egilsstaða.

Mynd 1 – Úttektarsvæðið.

2. Niðurstöður

Engar þekktar menningarminjar er hægt að staðfesta innan svæðisins. Fyrirhugað framkvæmdarsvæði er hinsvegar innan gamla heimatúns Egilsstaða og

ekki langt norðan við gamla bæjarstæðið. Reynslan hefur sýnt að auknar líkur eru á minjum undir sverði innan gamalla heimatúni. Mögulega kunna því óþekktar minjar að leynast undir sverði þó þær sjáist ekki á yfirborði.

Mynd 2 - Túnakort Egilsstaða frá 1919 lagt ofan á loftmynd. Skáletraði flákinn er ný lóð þar sem áformað er að byggja.

3. Heimildaskrá

Ármann Halldórsson. (1975). *Sveitar og jarðir í Múlaþingi*, II. bindi. Búnaðarsamband Austurlands.

Guðný Zoëga og Guðrún Kristinsdóttir. (1997). *Fornleifaskrá Egilsstaða*. Safnastofnun Austurlands.

Hjörleifur Guttormsson. (2008). *Úthérað ásamt Borgarfirði eystra, Víkum og Loðmundarfirði*. Ferðafélag Íslands.

Landmælingar Íslands. *Loftmyndasafn*. https://www.lmi.is/is/vefsjar/korta-og-loftmyndasofn/loftmyndasafn

Minjavefsjá Minjastofnunar Íslands. https://minjastofnun.gis.is

Rannveig Þórhallsdóttir. (2020). *Fornleifaskráning vegna deiliskipulags miðbæjar Egilsstaða, Múlaþing*.

Skipulagsvefsjá Múlaþing.
https://www.map.is/mulathing

Túnakort Egilsstaðir (Vallahreppur). (1918). Reykjavík: Þjóðskjalasafn Íslands.

Örnefnaskrá Egilsstaða. Skráð af Stefáni Einarssyni og síðar Eiríki Eiríkssyni eftir Sveini Jónssyni. Örnefnasstofnun Íslands.